

COVID-19 VE YENİ DÖNEMDEKİ OKULA UYUM SÜRECİ: OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

COVID-19 AND THE SCHOOL ADJUSTMENT PROCESS IN THE NEW TERM: AN INVESTIGATION INTO PRESCHOOL EDUCATION TEACHERS' VIEWS

Hülya GÜLAY OGELMAN

Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4245-0208>
ogelman@sinop.edu.tr

Hande GÜNGÖR

Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3016-1775>
hgungor@pau.edu.tr

İlkay GÖKTAŞ

Öğr. Gör. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4701-455X>
ilkaygoktas1@hotmail.com

Received: 18-11-2020

Accepted: 07-01-2021

Published: 31-01-2021

Öz

Koronavirüs süreci tüm dünyayı birçok açıdan olumsuz etkileyen bir dönem olmuştur. Bu süreçte meydana gelen ve ileride olumsuzluklara sebep olacağı düşünülen nedenlerin kontrol altına alınmaya çalışılması, kısacası önleyici ve iyileştirici çalışmalar yapılması yalnızca sağlık alanında değil eğitim alanında da oldukça önemlidir. Çocuklar bu dönem içerisinde neredeyse bir dönem okula devam edememiştir. Gerçekleştirilen araştırmada, koronavirüs döneminde, yüz yüze eğitimin yeniden başlayacağı düşünülen 2020-2021 eğitim öğretim güz döneminde, küçük çocukların okula uyum süreci ile ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmaya 29 ilden 190 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu COVID-19 sürecinin, çocukların okula uyum süreci üzerinde olumsuz etkileri olacağını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu okula uyum sürecinde çocuklarda davranış sorunları görülebileceğini belirtmişlerdir. Öğretmenler, yeni dönemde okula uyumu en çok zorlaştırabilecek davranış sorunlarının akran ilişkileri sorunları, kurallara uymama, sürekli COVID-19 ya da herhangi bir hastalıktan konuşma, çocukların dikkat sürelerinde kısalma, önceki dönemde öğretilen bilgilerin unutulması ve aşırı temizlik davranışları olabileceğini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarında, öğretmenler uyum haftasında önceki yıllardan farklı olarak çocuklar ile her gün temizlik, kişisel bakım konularında özel etkinlikler yapmayı; ailelerle birebir görüşmeyi, veli toplantısı yapmayı; çocukların okulda kalma süresini kısaltmayı ve çocukları okul bahçesinde sürekli oyun oynatmayı planladıkları görülmektedir.

Anahtar Terimler: COVID-19, okula uyum, okul öncesi eğitimi öğretmenleri, küçük çocuklar.

Abstract

The coronavirus process has been a period that negatively affected the whole world in many ways. Trying to control the causes that occurred during this period and which are thought to cause negativities in the future, in short, to carry out preventive and remedial studies are very important not only in the field of health but also in the field of education. The children could not attend school for almost a period during this period. In the study carried out, it was aimed to determine the teachers' opinions about the adjustment process of young children to the school in the 2020-2021 academic year, which is expected to start again in the coronavirus period. 190 pre-school teachers from 29 provinces participated in the study in which qualitative research method was used. According to the results of the research, most of the teachers stated that the COVID-19 process would have negative effects on the adaptation process of children to school. Most of the teachers stated that behavioral problems can be seen in children during the adaptation process to school. Teachers stated that the behavioral problems that may make it most difficult to adapt to school in the new period may be peer relations problems, failure to comply with the rules, talking about COVID-19 or any illness, shortening children's attention span, forgetting the information taught in the previous period, and excessive cleaning behaviors. According to the results of the research, unlike the previous years, teachers should organize special activities on cleaning and personal care with children every day; meeting families one on one; holding a parent meeting; it is observed that children plan to shorten the length of stay at school and to constantly play games in the schoolyard.

Keywords: COVID-19, school adjustment, preschool teachers, young children.

GİRİŞ

Okula uyum, akademik başarı, sosyal beceriler, duygusal yeterlilik gibi kavramları içine alan eğitim ortamındaki birçok faktörle çocuk arasındaki uyumun en üst düzeyde sağlanması olarak tanımlanmaktadır (Bağçeli Kahraman, 2020). Eğitim hayatının başlangıcı olan okul öncesi eğitim döneminde çocukların okula uyum sürecinde fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal gelişim gibi gelişim alanlarının, bireysel farklılıkların yanında çevresel faktörler de etkili olabilmektedir (Balkaya ve Tuğrul, 1998; Birch ve Ladd, 1997; Gülay, 2011). Okula uyum, çocuğun tüm gelişim alanlarından etkilenmektedir. Bu dönemde çocuğa yapılan yatırımlar çocuğun ileriki dönemlerinde potansiyelini en üst düzeyde kullanmasına katkı sağlayacaktır (Oktay, 2007). Okul öncesi eğitim, çocuğun formal eğitim sürecindeki ilk deneyimi olduğundan bu dönemde çocuğun okula kolay uyum sağlaması, çocuğun gelecekteki eğitim sürecini, akademik başarısını, okula devam etme süresini, akran ilişkilerini, sosyal ve duygusal başta olmak üzere tüm gelişim alanlarını etkilemektedir (Ladd, 1990; Önder ve Gülay, 2010; Pianta, 1997; Rimm Kaufman ve Pianta, 1999). Milli Eğitim Bakanlığı okula uyum sürecini kolaylaştırmak için 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren okul öncesi eğitime başlayan çocuklara uyum haftası uygulaması yapmaktadır. Bu süreçte okul aile işbirliği, sınıf ortamının ilgi çekici hale getirilmesi ve öğretmenin olumlu yaklaşımı da çocuğun okula uyum sürecini olumlu şekilde etkileyen unsurlardandır (MEB, 2019). Görüldüğü gibi küçük çocukların okula uyum süreci, öğretmenler, anne-babalar ve araştırmacılar tarafından detaylı bir şekilde incelenmesi gereken bir konudur.

Çin'in Vuhan kentinde başlayan koronavirüsün (COVID-19) dünyanın dört bir yanına yayılması ile çok sayıda ülke, salgına karşı önlemler almak zorunda kalmıştır. Devletlerin aldıkları önlemler arasında sokağa çıkma, seyahat yasağı gibi yasakların getirilmesinin yanında iş yerleri, okullar ve ibadethanelerin kapatılması da söz konusu olmuştur. Ülkemizde de COVID-19 tedbirleri için birçok önlem alınmıştır. Seyahat kısıtlamaları getirilirken, sokağa çıkma yasakları uygulanmaya başlanmış ve insanların toplu olarak bulunabileceği tüm yerler (iş yerleri, okullar, kurslar ve ibadethaneler vb.) kapatılmıştır. Ülkemizde uygulanan sokağa çıkma yasakları yaş gruplarına göre farklılaşmaktadır. Bu süreçte en uzun süre sokağa çıkma yasağı 65 yaş üstü kişiler ve çocuklar için uygulanmıştır.

2019-2020 eğitim öğretim döneminde okul öncesi eğitime başlamış olan çocuklar başlangıç aşamasında bir okula uyum süreci yaşamışlardır. Koronavirüs (COVID-19) salgınının başlamasıyla birlikte Türkiye'de de 16 Mart 2020 itibarıyla okullar tatil edilmiştir. 2019-2020 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan EBA (Eğitim Bilişim Ağı) bünyesinde ilkökul, ortaokul ve lise düzeyindeki çocuklara hafta içi her gün online dersler verilmiştir. EBA bünyesinde okul öncesi dönem çocukları için düzenli bir eğitim uygulaması yapılamamıştır. Dolayısıyla koronavirüs (COVID-19) sürecinde online eğitim alan çocuklarla birlikte online eğitim alamayan çocuklar da olmuştur. Online okul öncesi eğitimin yapısı ve içeriği, eğitim veren öğretmenler tarafından belirlenmiştir. Gökteş, Gülay Ogelman ve Güngör (2020), Türkiye'nin farklı illerinde yaşayan ve 5-6 yaş grubundan çocuğu olan anne-babalar ile gerçekleştirdikleri araştırmada, çalışma grubundaki çocukların yarısından fazlasının COVID-19 salgını sürecinde online eğitim alabildiklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca online eğitim alan çocukların büyük çoğunluğunun hafta içi her gün eğitime katıldıkları belirlenmiştir.

Yaşanan bu olağanüstü sürecin yetişkin bireylerde olumsuz etkileri olmuştur (Üstün ve Özçiftçi, 2020). Çocukların çok uzun süre akranlarından, öğretmenlerinden ve okul atmosferinden uzak kalmış olmaları, okula dönüşlerinde yeni uyum problemleri yaşamalarına neden olabileceği düşünülmektedir. Çocukların okula uyumunu etkileyen sosyal duygusal süreçler göz önünde bulundurulduğunda bu zorlu sürecin eğitim öğretim dönemi başlangıcında okula uyum sorunu yaşamayan bir öğrencide de okula uyum sorunu yaşatabileceği düşünülmektedir. Yeni dönemde yaşanabilecek sorunların önceden belirlenmesi, yüz yüze eğitimden uzun süre uzak kalan okul öncesi dönem çocuklarının karşılaşacağı olumsuzlukları azaltabilmek için önem taşımaktadır. Buradan yola çıkarak araştırmada, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz dönemindeki okula uyum süreci hakkında görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın alt problemleri aşağıda maddeler halinde belirtilmektedir:

1. COVID-19'un 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz dönemindeki okula uyum sürecine etkisine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
2. COVID-19'un okula uyum üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin nedenlerine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Çocuklarda karşılaşılabilecek davranış sorunlarına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Çocukların, okula uyumunu zorlaştırabilecek davranış sorunlarına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
5. Okula uyum haftasında farklı bir uygulama yapmaya yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
6. Öğretmenlerin okula uyum haftasında planladıkları uygulamalara yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Çalışma Modeli

COVID-19 sürecinde ara verilen yüz yüze eğitimden sonra yeni dönemde okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin, çocukların okula uyum süreci hakkında görüşlerini belirlemek için gerçekleştirilen bu araştırmada, nitel araştırma türlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler araştırmada kullanılan soruların ortaya koyduğu temalara göre düzenlenmesi için kullanılabilirken sadece araştırma soruları dikkate alınarak da sunulabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, çeşitli kurumlara bağlı, okul öncesi eğitim sınıflarında 60-72 ay çocuklar ile çalışmış 190 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, hizmet süresi ve çalışılan kurum türü ile ilgili demografik bilgiler Tablo 1'de belirtilmektedir. Katılımcıların, çalıştıkları okulun bulunduğu il ve yerleşim yeri ile ilgili demografik bilgiler Tablo 2'de, 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz döneminde çalışmaya başlayacağı gruba ait demografik bilgiler ise Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubundaki okul öncesi öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler

Kişisel Bilgiler		n	%
Cinsiyet	Kadın	178	93.7
	Erkek	12	6.3
	Toplam	190	100
Yaş	24-35 yaş	96	50.5
	36-45 yaş	84	44.2
	46 yaş ve üstü	10	5.3
	Toplam	190	100
Eğitim Düzeyi	Açık öğretim mezunu	5	2.6
	Ön lisans mezunu	6	3.2
	Lisans mezunu	161	84.7
	Yüksek lisans mezunu	18	9.5
Toplam	190	100.0	
Hizmet Süresi	1-5 yıl arası	37	19.5
	6-10 yıl arası	38	20.0
	10 yıl ve üstü	115	60.5
	Toplam	190	100.0
Çalıştığı Kurum Türü	İlkokullara bağlı anasınıfı	63	33.2
	Bağımsız anaokulu	112	58.9
	Kız Meslek Liselerine bağlı anaokulları	1	0.5
	Kolej anaokulu	4	2.1
	Özel anaokulu	4	2.1
	Diğer	6	3.1
Toplam	190	100.0	

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun kadın olduğu (n=178; %93.7), yaşlarının 24-35 yaş aralığında değiştiği görülmektedir (n=96; %50.5). Tablo 1'de katılımcıların büyük bir bölümünün lisans mezunu olduğu (n=161; %84.7) ve çoğunluğunun da hizmet sürelerinin on yıl ve üstü (n=115; %60.5) olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Çalışma grubundaki okul öncesi öğretmenlerin çalıştıkları okul ile ilgili bilgiler

Çalışılan okul ile ilgili bilgiler		n	%	
Çalışılan Okulun Bulunduğu İl	Adana	1	0.5	
	Ağrı	7	3.7	
	Ankara	5	2.6	
	Antalya	4	2.1	
	Aydın	1	0.5	
	Balıkesir	9	4.7	
	Bursa	1	0.5	
	Çanakkale	1	0.5	
	Denizli	44	23.2	
	Edirne	2	1.1	
	Erzurum	1	0.5	
	Gaziantep	1	0.5	
	Hatay	1	0.5	
	Isparta	1	0.5	
	İstanbul	15	7.9	
	İzmir	20	10.5	
	Kastamonu	1	0.5	
	Kilis	21	11.6	
	Manisa	20	10.5	
	Mersin	1	0.5	
	Muğla	2	1.1	
	Muş	2	1.1	
	Ordu	1	0.5	
	Osmaniye	5	2.6	
	Rize	1	0.5	
	Samsun	15	7.9	
	Şanlıurfa	4	2.1	
	Şırnak	1	0.5	
	Tokat	2	0.5	
	Toplam	190	100.0	
	Çalışılan Okulun Bulunduğu Yerleşim Yeri	Köy	34	17.9
		İlçe	82	43.2
		Şehir Merkezi	74	38.9
		Toplam	190	100.0

Katılımcıların, çalıştıkları okul ile ilgili bilgilerinin yer aldığı Tablo 2 incelendiğinde, en fazla çalışılan okulun Denizli ilinde olduğu (n=44; %23.2), en az ise Adana, Aydın, Bursa, Çanakkale, Erzurum, Gaziantep, Hatay, Isparta, Kastamonu, Mersin, Ordu, Rize ve Şırnak illerinden olduğu (n=1; %0.5) görülmektedir. Coğrafi bölge olarak, toplam 29 ilden 6'sı (% 20.7) Akdeniz Bölgesi (Adana, Antalya, Hatay, Isparta, Mersin, Osmaniye); 5'i (% 17.2) Ege Bölgesi (Aydın, Denizli, İzmir, Manisa, Muğla); 5'i (% 17.2) Marmara Bölgesi (Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Edirne, İstanbul); 5'i (% 17.2) Karadeniz Bölgesi (Kastamonu, Ordu, Rize, Samsun, Tokat); 4'ü (%13.8) Güney Doğu Anadolu Bölgesi (Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Şırnak); 3'ü (% 10.3) Doğu Anadolu Bölgesi (Ağrı, Erzurum, Muş) ve 1 il (%3.4) İç Anadolu Bölgesi'nde (Ankara) yer almaktadır. Bu bağlamda en fazla il ile Akdeniz bölgesindeki öğretmenlerin çalışmaya katıldığı görülmektedir (n=6; %20.7). En az ise 1 il ile İç Anadolu Bölgesi'nin temsil edildiği ortaya çıkmıştır (n=1; %3.4). Tablo 2'ye göre katılımcıların çalıştıkları okulların en fazla ilçelerde bulunduğu (n=82; %43.2) söylenebilir.

Tablo 3'de katılımcıların COVID-19 sürecinden sonra yeniden başlayacak olan 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz döneminde çalışmaya başlayacakları grup ile ilgili bilgiler belirtilmektedir.

Tablo 3. Okul öncesi öğretmenlerin 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz döneminde çalışmaya başlayacağı grup ile ilgili bilgiler

2020-2021 eğitim öğretim yılı güz döneminde çalışılacak grup ile ilgili bilgiler		n	%
Yeni	Geçen dönemki çocukların olduğu aynı grup	36	18.9
dönemdeki	Geçen dönemki çocukların olmadığı farklı grup	87	45.8
çalışma	Geçen dönemki çocukların çoğunlukta olduğu karma bir grup	23	12.1
grubunun	Yeni çocukların çoğunlukta olduğu karma bir grup	39	20.5

niteliği	Henüz belli değil	5	2.7
	Toplam	190	100
	3 yaş	4	2.1
	4 yaş	25	13.2
Yeni	5 yaş	86	45.3
dönemdeki	6 yaş	14	7.4
çalışma	3-4 yaş karma grup	2	1.1
grubunun yaş	5-6 yaş karma grup	45	23.7
ile ilgili özelliği	3-6 yaş karma grup	14	7.4
	Toplam	190	100.0

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların en çok, yeni dönemde, önceki eğitim-öğretim yılından çocukların olmadığı bir grup ile çalışacaklarını (n=87; %45.8) belirttikleri görülmektedir. Ayrıca katılımcıların en çok, yeni dönemde çalışacağı çocukların yaşlarının 5 yaş olacağını (n=86; %45.3) ifade ettikleri belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme formu, katılımcılara yönelik demografik bilgiler ve konu ile ilgili soruların yer aldığı iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme formunda toplam 15 soru bulunmaktadır. Görüşme formunun ilk dokuz sorusu katılımcıların demografik bilgilerini belirlemeye yönelik oluşturulmuştur. Formda COVID-19'un okula uyum sürecindeki etkilerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik altı soru bulunmaktadır.

Araştırmada geçerli ve güvenilir ölçüm yapılabilmesi için araştırmacılar tarafından hazırlanan form, 5 alan uzmanına gönderilerek, form ile ilgili görüşleri alınmıştır. Uzmanlardan gelen yanıtlar değerlendirilerek forma son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde Google Forms programından yararlanılmıştır. Google Forms programı aracılığıyla oluşturulan form, 2020 yılının yaz döneminde okul öncesi eğitim öğretmenleri tarafından elektronik ortamda doldurulmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Analizlerde betimleyici istatistiklerden yüzde ve frekanstan yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 4. COVID-19'un yeni dönemdeki okula uyum üzerindeki etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı

COVID 19 sürecinin yeni dönemdeki okula uyum sürecine etkisine yönelik öğretmen görüşleri	n	%
COVID-19'un okula uyum sürecine olumsuz etkileri olacaktır.	119	62.6
COVID-19'un okula uyum sürecine hem olumlu hem de olumsuz etkileri olacaktır.	66	34.7
COVID-19'un okula uyum sürecine olumlu etkileri olacaktır.	3	1.6
COVID-19'un okula uyum sürecine herhangi bir etkisi olmayacaktır.	2	1.1
Toplam	190	100.0

Tablo 4'de katılımcıların, COVID-19 sürecinin yeni dönemdeki okula uyum sürecine etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunluğunun (n=119; %62.6) COVID-19 sürecinin, çocukların okula uyum sürecini olumsuz etkileyeceği görüşünde oldukları görülmektedir. Tablo 4'de 66 katılımcının (%34.7), bu sürecin, çocukların okula uyumunda sadece olumsuz değil olumlu etkilerinin de olabileceği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 5. COVID-19'un okula uyum üzerindeki olumlu etkisi ve nedenlerine yönelik öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı

COVID-19'un okula uyum üzerindeki olumlu etkisinin nedenlerine yönelik öğretmen görüşleri	n	%
Çocuklar okulu çok özlemiş olacakları için okula hemen uyum sağlayacaklardır.	2	66.7
Çocukların anne-babalarıyla uzun süre bir arada olması, onlara olumlu katkılar sağlayacak, bu da okula uyumu kolaylaştıracaktır.	1	33.3
Toplam	3	100.0

COVID-19'un okula uyum sürecine olumlu etkileri olacağı görüşünde 3 katılımcıya COVID-19'un okula uyum üzerindeki olumlu etkisinin nedenleri sorulmuştur. Tablo 5'de katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir. Tablo 5'e göre iki katılımcının (% 66.7) çocukların okulu çok özlemiş olacakları için okula hemen uyum sağlayacaklarını düşünürken, bir katılımcının (%33.3) çocukların anne-babalarıyla uzun süre bir arada olmasının, onlara olumlu katkılar sağlayacağı ve bu durumun da çocukların okula uyum sürecini kolaylaştıracağı görüşünde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. COVID 19'un okula uyum üzerindeki olumsuz etkisi ve nedenlerine yönelik öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı

COVID-19'un okula uyum üzerindeki olumsuz etkisinin nedenlerine yönelik öğretmen görüşleri	n	%
Çocuklar evdeki rahat ortamdan sonra okul gibi kurallı bir ortamı reddedebilirler.	72	26.0
Çocuklar evde olmaya alıştıkları için okula gelmek istemeyebilirler.	67	24.3
Çocuklar yeni bir akran grubu ve öğretmenin olduğu bir grupta ise değişikliği yadırgayabilir.	47	17.0
Çocuklar yeni bir okula başlayacaksa okulu yadırgayabilir.	39	14.1
Çocuklar okulu, öğretmenini, arkadaşlarını unutmuş olduğu için sosyal çevreyi yadırgayabilir.	35	12.5
Diğer	17	6.1
Toplam	277	100.0

Tablo 6'da COVID-19'un okula uyum sürecine olumsuz etkileri olacağı görüşünde olan katılımcıların, olumsuz etkinin nedenlerine yönelik görüşleri belirtilmektedir. Tablo 6 incelendiğinde, 72 katılımcının (%26.0) çocukların evdeki rahat ortamdan sonra okul gibi kurallı bir ortamı reddedebileceği görüşünde oldukları; 67 katılımcının (%24.3) ise çocukların evde olmaya alıştıkları için okula gelmek istemeyebilecekleri görüşünde oldukları görülmektedir. Tablo 6'da COVID 19 sürecinin okula uyum sürecinde olumsuz etkilerine yönelik, çocukların yeni bir akran grubu ve öğretmenin olduğu bir grubu yadırgayabileceği (n=47; % 17.0); yeni bir okula başlama durumunu yadırgayabileceği (n=39; % 14.1), okulun, öğretmenin, arkadaşların unutulmasından dolayı sosyal çevreyi yadırgayabileceğine (n=35; % 12.5) yönelik görüşler ifade ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 7. COVID-19'un okula uyum üzerinde hem olumlu hem olumsuz etkisi olacağı düşünen öğretmenlerin bu görüşlerine yönelik nedenlerinin frekans ve yüzde dağılımı

COVID-19'un okula uyum üzerindeki olumlu ve olumsuz etkisi ve nedenleri	n	%
Çocuklar okulu çok özlemiş olacakları için okula uyum sağlayacaklardır.	50	21.3
Çocuklar evde olmaya alıştıkları için okula gelmek istemeyebilirler.	41	17.5
Çocuklar evdeki rahat ortamdan sonra okul gibi kurallı bir ortamı reddedebilirler.	39	16.6
Çocuklar yeni bir okula başlayacaksa okulu yadırgayabilir.	34	14.5
Çocuklar yeni bir akran grubu ve öğretmenin olduğu bir grupta ise değişikliği yadırgayabilir.	29	12.3
Çocuklar okulu, öğretmenini, arkadaşlarını unutmuş olduğu için sosyal çevreyi yadırgayabilir.	23	9.8
Çocukların anne-babalarıyla uzun süre bir arada olması, onlara olumlu katkılar sağlayacak, bu da okula uyumu kolaylaştıracaktır.	19	7.3
Toplam	235	100.0

COVID-19'un okula uyum sürecine hem olumlu hem de olumsuz etkileri olacağı görüşünde olan katılımcıların, bu etkilerin nedenlerine yönelik görüşleri Tablo 7'de belirtilmektedir. Tablo 7 incelendiğinde, 50 katılımcı (%21.3), çocukların okulu çok özlemiş olmalarının okula uyumu

kolaylaştırabileceğini düşünmektedir. Bu kategoride en az (%7.3) çocukların anne-babalarıyla uzun süre bir arada olmasının, onlara olumlu katkılar sağlayacağı ve bu sürecin çocukların okula uyumu kolaylaştıracağı görüşünün belirtildiği görülmektedir. Tablo 7’de çocukların okula uyumlarını olumsuz etkilerinin nedenleri ise çocukların evde olmaya alışmaları (n=41; %17.5), çocukların evdeki rahat ortamdan sonra okul gibi kurallı bir ortamı istememeleri (n=39; %16.6), yeni dönemde çocuklar yeni bir okula başlayacaksa okulu yadırgayabilecekleri (n=34; %14.5), çocukların yeni bir akran grubu ve öğretmenin olduğu bir grupta ise değişikliği yadırgayabilecekleri (n=23; %9.8) ve çocukların okulu, öğretmenini, arkadaşlarını unutmış olduğu için sosyal çevreyi yadırgayabilecekleri (n=17; %7.2) şeklinde ifade edildiği görülmektedir. Tablo 7’ye göre COVID-19’un okula uyum üzerinde hem olumlu hem olumsuz etkisi olacağı düşünülen öğretmenlerin çoğunlukla olumsuz etkileri ifade ettikleri söylenebilir (n=166; % 70.7).

Tablo 8. Yeni dönemde, çocuklarda görebileceğiniz ve okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunlarının olup olmayacağına yönelik öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı

Davranış sorunlarının olup olmayacağına yönelik görüşler	n	%
Davranış sorunları olacaktır.	177	93.7
Davranış sorunları olmayacaktır.	13	6.3
Toplam	190	100.0

Tablo 8’de katılımcıların yeni dönemde, çocuklarda görebileceği ve okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunlarının olup olmayacağına yönelik görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı belirtilmektedir. Tablo 8’e göre öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun COVID 19 süreci sonrasında okula gelen çocuklarda davranış sorunları olacağı görüşünde (n=177; %93.7) oldukları görülmektedir. Çocuklarda davranış sorunları olacağı görüşünde olan öğretmenlerin ne tür davranış sorunları olabileceğine yönelik yanıtları Tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9. Yeni dönemde, çocuklarda görebileceğiniz okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunlarının neler olabileceğine yönelik öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı

Okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunları	n	%
Akran ilişkileri sorunları (saldırganlık, oyuna almama, gruplaşma, akranlarını reddetme vb.)	149	4.98
Kurallara uymama	148	4.95
Sürekli COVID 19 ya da hastalıktan konuşma	143	4.78
Dikkat süresinin kısılması	142	4.75
Önceki dönemde öğretilen bilgilerin (sayma, şekiller, zıt kavramlar vb.) unutulması	142	4.75
Aşırı temizlik davranışları (sık sık el yıkama, nesnelere tutmaktan kaçınma vb.)	142	4.75
Sürekli eve ne zaman gideceğini sorma	140	4.68
Sınıfa girmeyi reddetme	132	4.41
Anne-babadan ayrılmayı reddetme	132	4.41
Küçük kas becerilerinde (kalem/makas tutma, boyama vb.) gerileme	131	4.38
Etkinliklere katılmak istememe	131	4.38
Beslenme problemleri	128	4.28
Sosyal beceri yetersizlikleri (özür dilememe, teşekkür etmeme, yardım etmeme vb.)	125	4.18
Öğretmenden sürekli birebir yakın ilgi bekleme	125	4.18
Sürekli ağlama	123	4.11
Oyunlarda mızıkçılık yapma, sorun çıkartma	116	3.88
Yönergelere uymama	114	3.81
Olumlu (aşırı gülme, sevinme gibi) ya da olumsuz (öfke nöbetleri gibi) aşırı duygusal tepkiler	112	3.74
Öğretmen ya da akranlarıyla iletişim kurmama	111	3.71
Aşırı gürültü yapma	108	3.61
Gerek kendi eşyasını gerek sınıf eşyalarını, oyuncakları özensiz kullanma	102	3.41
Özbakım becerilerinde gerileme	101	3.38
Konuşma becerilerinin zayıflaması	98	3.28
Küfürlü ya da argo konuşma	96	3.21
Toplam	2991	100.0

Tablo 9’da okul öncesi öğretmenlerinin, çocuklarda 24 farklı davranış sorunu tanımladıkları görülmektedir. Tablo 9 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre yeni dönemde, çocuklarda okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunlarından en çok belirtilen ilk üç sorun; akran ilişkileri sorunları (n=149; %4.98); kurallara uymama (n=148; %4.95); sürekli COVID 19 ya da hastalıktan konuşma (n=143; % 4.78) olmuştur. Ayrıca dikkat sürelerinde kısalma (n=142; % 4.75); önceki dönemde öğretilen bilgilerin unutulması (n=142; % 4.75) ve aşırı temizlik davranışları (n=142; % 4.75) cevapları da görülmektedir. Tablo 9’da yeni dönemde çocuklarda görülebilecek davranış sorunları içerisinde en az belirtilen 3 sorun; özbakım becerilerinde azalma (n=3.38, %3.38), konuşma becerilerinin zayıflaması (n=98; % 3.28) ve küfürlü ya da argo konuşmadır (n=96; % 3.21).

Tablo 10. Yeni dönemde, çocuklarda okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunlarının çocukların cinsiyetlerine göre değerlendirilmesi

Okula uyumu zorlaştırabilecek davranış sorunları	Cinsiyet	n	%
Akran ilişkileri sorunları (saldırganlık, oyuna almama, gruplaşma, akranlarını reddetme vb.)	Kız	5	3.3
	Erkek	22	14.8
	Hem kız hem erkek	122	81.9
Toplam		149	100.0
Dikkat süresinin kısalması	Kız	2	1.4
	Erkek	20	14.1
	Hem kız hem erkek	120	84.5
Toplam		142	100.0
Önceki dönemde öğretilen bilgilerin (sayma, şekiller, zıt kavramlar vb.) unutulması	Kız	3	2.11
	Erkek	11	7.7
	Hem kız hem erkek	128	90.14
Toplam		142	100.0
Sürekli ağlama	Kız	19	15.45
	Erkek	4	3.25
	Hem kız hem erkek	100	81.30
Toplam		123	100.0
Küçük kas becerilerinde (kalem/makas tutma, boyama vb.) gerileme	Kız	1	0.76
	Erkek	23	17.56
	Hem kız hem erkek	107	81.68
Toplam		131	100.0
Sosyal beceri yetersizlikleri (özür dilememe, teşekkür etmeme, yardım etmeme vb.)	Kız	2	1.60
	Erkek	18	14.40
	Hem kız hem erkek	105	84.00
Toplam		125	100.0
Kurallara uymama	Kız	1	0.68
	Erkek	26	17.57
	Hem kız hem erkek	121	81.76
Toplam		148	100.0
Etkinliklere katılmak istememe	Kız	4	3.05
	Erkek	16	12.21
	Hem kız hem erkek	111	84.73
Toplam		131	100.0
Beslenme problemleri	Kız	9	6.98
	Erkek	4	3.10
	Hem kız hem erkek	116	89.92
Toplam		129	100.00
Konuşma becerilerinin zayıflaması	Kız	3	3.06
	Erkek	5	5.10
	Hem kız hem erkek	90	91.84
Toplam		98	100.0
Yönergelere uymama	Kız	0	0.00
	Erkek	16	14.04
	Hem kız hem erkek	98	85.96
Toplam		114	100.0
Sınıfa girmeyi reddetme	Kız	2	1.52
	Erkek	11	8.33
	Hem kız hem erkek	119	90.15
Toplam		132	100.0
Anne-babadan ayrılmayı reddetme	Kız	9	6.25

	Erkek	3	2.08
	Hem kız hem erkek	132	91.67
Toplam		144	100.0
Sürekli eve ne zaman gideceğini sorma	Kız	7	5.00
	Erkek	6	4.29
	Hem kız hem erkek	127	90.71
Toplam		140	100.0
Öğretmenen sürekli birebir yakın ilgi bekleme:	Kız	22	17.60
	Erkek	1	0.80
	Hem kız hem erkek	102	81.60
Toplam		125	100.0
Gerek kendi eşyasını gerek sınıf eşyalarını, oyuncakları özensiz kullanma	Kız	1	0.98
	Erkek	20	19.61
	Hem kız hem erkek	81	79.41
Toplam		102	100.0
Oyunlarda mızıkçılık yapma, sorun çıkartma	Kız	3	2.59
	Erkek	8	6.90
	Hem kız hem erkek	105	90.52
Toplam		116	100.0
Aşırı gürültü yapma	Kız	1	0.93
	Erkek	29	26.85
	Hem kız hem erkek	78	72.22
Toplam		108	100.0
Olumlu (aşırı gülme, sevinme gibi) ya da olumsuz (öfke nöbetleri gibi) aşırı duygusal tepkiler	Kız	7	6.25
	Erkek	7	6.25
	Hem kız hem erkek	98	87.50
Toplam		112	100.0
Öğretmen ya da akranlarıyla iletişim kurmama	Kız	1	0.90
	Erkek	4	3.60
	Hem kız hem erkek	106	95.50
Toplam		111	100.0
Küfürlü ya da argo konuşma	Kız	0	0.00
	Erkek	41	42.71
	Hem kız hem erkek	55	57.29
Toplam		96	100.0
Aşırı temizlik davranışları (sık sık el yıkama, nesnelere tutmaktan kaçınma vb.)	Kız	18	12.68
	Erkek	3	2.11
	Hem kız hem erkek	121	85.21
Toplam		142	100.0
Sürekli COVID 19 ya da hastalıktan konuşma	Kız	6	4.20
	Erkek	0	0.00
	Hem kız hem erkek	137	95.80
Toplam		143	100.0
Öz bakım becerilerinde gerileme	Kız	0	0.00
	Erkek	4	3.96
	Hem kız hem erkek	97	96.04
Toplam		101	100.0

Öğretmen görüşlerine göre belirlenen davranış sorunları kendi içerisinde çocuk cinsiyetlerine göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 10'da belirtilmektedir. Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların en çok, okula uyumu zorlaştıracak tüm davranış sorunlarının her iki cinsiyette olabileceğine ilişkin görüşler ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Tablo 10'a göre akran ilişkileri sorunları (n=22; %14.8), dikkat süresinin kısılması (n=20; %14.1), öğretilen bilgilerin unutulması (n=11; %7.7), küçük kas becerilerinde gerileme (n=23; %17.56), sosyal beceri yetersizlikleri (n=18; %14.40), kurallara uymama (n=26; %17.57), etkinliklere katılmak istememe (n=16; %12.21), konuşma becerilerinin zayıflaması (n=5; %5.10), yönergelere uymama (n=16; %14.04), sınıfa girmeyi reddetme (n=11; %8.33), gerek kendi eşyasını gerek sınıf eşyalarını, oyuncakları özensiz kullanma (n=20; %19.61) gibi sorunların kızlara göre erkek çocuklarda daha çok

görülebileceğinin ifade edildiği görülmektedir. Sürekli ağlama (n=19; %15.45), beslenme problemleri (n=9; %6.98), anne-babadan ayrılmayı reddetme (n=9; %6.25), sürekli eve ne zaman gideceğini sorma (n=7; %5), öğretmenden sürekli birebir yakın ilgi bekleme (n=22; %17.60) sorunlarının ise erkeklere göre kız çocuklarında daha çok görülebileceğine yönelik görüşler bildirilmiştir.

Tablo 11. Yeni dönemde, öğretmenlerin okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı bir uygulama yapmayı planlama durumlarının frekans ve yüzde dağılımı

Okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı bir uygulama yapmayı planlama durumu	n	%
Okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı bir uygulama planlıyorum	163	85.8
Okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı bir uygulama planlamıyorum.	17	14.2
Toplam	190	100.0

Katılımcıların yeni dönemde, okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı bir uygulama yapmayı planlama durumlarına yönelik görüşlerinin belirtildiği Tablo 11 incelendiğinde, öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun COVID-19 süreci sonrasında okula uyum haftası için önceki yıllardan farklı bir uygulama planladıkları (n=163; %85.8) anlaşılmaktadır.

Tablo 12. Yeni dönemde, öğretmenlerin okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı planladıkları uygulamaların frekans ve yüzde dağılımı

Planlanan uygulamalar	n	%
Her gün temizlik, kişisel bakım konularında özel etkinlikler yapmayı planlıyorum.	100	21.23
Ailelerle birebir görüşmeyi planlıyorum.	74	15.71
Veli toplantısı yapmayı planlıyorum.	65	13.80
Çocukların okulda kalma süresini kısaltmayı planlıyorum.	60	12.74
Çocuklara okul bahçesinde sürekli oyun oynatmayı planlıyorum.	56	11.89
Okula uyum haftası için özel etkinlikler geliştirdim, onları uygulayacağım.	38	8.07
Ailelerin profili (eğitim düzeyi, meslekleri, sosyo-ekonomik düzey vb.) ve çocuk grubunun (yaş, önceden okula gidip gitmemesi, kardeşi olup olmaması vb.) özelliklerine göre planlama yapacağım.	37	7.86
Ailelerin çocuklarla birlikte okulda vakit geçirmesine izin vermeyi planlıyorum.	12	2.55
Çocuklara her gün küçük sürprizler vermeyi planlıyorum.	11	2.34
Okula uyum haftasında evlere her gün etkinlik göndermeyi planlıyorum.	7	1.49
Çocuklara sınıfta sürekli oyun oynatmayı planlıyorum.	6	1.27
Diğer	4	0.85
Çocukların okulda kalma süresini uzatmayı planlıyorum.	1	0.21
Toplam	471	100

COVID-19 süreci sonrasında okula uyum haftası için önceki yıllardan farklı bir uygulama planlayan öğretmenlerin ne tür uygulamalar planladıkları Tablo 12’de gösterilmektedir. Tablo 12’ye göre 100 katılımcının (%21.23), çocuklar ile her gün temizlik, kişisel bakım konularında özel etkinlikler yapmayı planladığı; 74 katılımcının (%15.71) ailelerle birebir görüşmeyi planladığı; 65 katılımcının (%13.80) veli toplantısı yapmayı planladığı; 60 katılımcının (%12.74) çocukların okulda kalma süresini kısaltmayı planladığı; 56 katılımcının (%11.89) çocukları okul bahçesinde sürekli oyun oynatmayı planladığı görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma, Türkiye’deki farklı illerde görev yapan okul öncesi eğitimi öğretmenleriyle gerçekleştirilmiştir. Online ortamda yöneltilen sorular ile öğretmenlerin 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz dönemindeki okula uyum süreci ile ilgili görüşleri incelenmiştir. Öğretmenler, 2019-2020 eğitim öğretim yılının bahar döneminde okulların tatil olmasına yol açan COVID 19 salgınının, okula uyum üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir. Araştırmanın bulgularına göre katılımcıların büyük bir bölümü, COVID 19 sürecinin küçük çocukların okula uyum sürecini olumsuz yönde etkileyeceğini düşünmektedir. Çalışma grubundaki çok az sayıdaki öğretmen, bu sürecin okula uyum üzerinde olumlu etkisi olabileceğini ya da hiçbir etkisi olmayacağına inanmaktadır. Nitekim UNICEF (2020) konu ile ilgili hazırladığı yayında, koronavirüs salgınında günlük yaşamda meydana gelen

aksaklıkların çocukların okula uyum sürecine de yansiyabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca bazı çocuklar için okula dönüşün heyecan verici olabileceği, bazıları için de kaygı ve korku gibi olumsuz duyguları arttırabilecek bir deneyim olabileceği vurgulanmıştır (UNICEF, 2020).

Çalışma grubundaki öğretmenler, koronavirüsün okula uyum üzerindeki olumsuz etkisinin nedenleri olarak ilk iki sırada, “ev ortamından sonra okuldaki kurallı ortamın reddedilebileceğine” ve “çocukların evde olmaya çok alışabileceğine” dikkat çekmişlerdir. Hem olumlu hem olumsuz etkilerin bir arada görülebileceğini ifade eden öğretmenler, olumlu etkilerden “çocukların okulu çok özlemelerine”, olumsuz etkilerden de “çocukların evde olmaya çok alışabileceğine” vurgu yapmışlardır. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, küçük çocukların çok uzun süre sürekli evde olmaları, onların okul ortamından uzaklaşmalarına yol açabileceği gibi okul ortamını da özlemelerine yol açabilir. Küçük çocukların öğretmenlerini, akranlarını, sınıf ortamını, etkinlik yapmayı, oyun oynamayı özlemeleri oldukça doğal bir durumdur. Yaşanılan olağanüstü durum, küçük çocukların okula uyum sürecinde olumlu ya da olumsuz tepkiler geliştirmelerine neden olabilir. Capurso ve meslektaşları (2020), korona virüs salgını sürecindeki karantinanın dünya genelinde çocukların gelişimleri üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini ifade etmiştir. Jiao ve meslektaşları (2020) da karantina sürecinin çocuklardaki kaygı, korku ve davranış sorunlarını arttırabileceğini savunmuştur. İtalya ve İspanya’da 1143 ebeveyn ile yapılan bir çalışmada (Orgiles ve diğ., 2020), anne-babaların görüşleri doğrultusunda çalışma grubundaki çocukların % 86’sında karantina sürecinde sıkılma, konsantrasyon bozuklukları, sinirlilik, huzursuzluk, yalnızlık, rahatsızlık, endişe artışı gibi duygusal ve davranışsal değişiklikler olduğu belirlenmiştir.

Çalışmadaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu okula uyum sürecinde davranış sorunları görülebileceğini belirtmişlerdir. İfade edilen yirmi dört davranış sorunundan en sık görülebileceği düşünülen ilk üç sorun, “Akran ilişkileri sorunları (saldırganlık, oyuna almama, gruplaşma, akranlarını reddetme vb.)”, “Kurallara uymama”, “Sürekli COVID- 19 ya da hastalıktan konuşma”dır. En az görülebileceği düşünülen üç sorun ise “Öz bakım becerilerinde gerileme”, “Konuşma becerilerinin zayıflaması” ve “Küfürlü ya da argo konuşma”dır. Görüldüğü üzere okul öncesi eğitimi öğretmenleri, karantina sürecinin sosyal becerilerde sorunlara yol açabileceğini ve korona virüs konusunun doğrudan çocukların yaşamına yansiyabileceğini düşünmektedir. Ayrıca öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, belirtilen davranış sorunlarının hepsinin hem kız hem de erkek tarafından sergilenebileceğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin dikkat çektiği sosyal becerilerdeki yetersizlik, sınıf ortamındaki sorunları arttırabilecek bir kavramdır. Hoglund ve Leadbeater (2004) yaptıkları çalışmada, sosyal becerilerdeki azalmanın, duygusal ve davranışsal problemlerin artmasına yol açabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca karantina sürecinin çocukların hakları açısından dezavantaj oluşturduğu ifade edilmektedir (Human Rights Watch, 2020). UNICEF tarafından hazırlanan raporda 2-4 yaş arası çocukların evde psikolojik saldırganlık ve fiziksel cezalandırma ile karşılaşabileceği ifade edilirken, karantina döneminde aile içi stresin artmasıyla birlikte küçük çocukların şiddet ile karşılaşma olasılıklarının da artabileceği ifade edilmiştir (Human Rights Watch, 2020). Ulusal Okul Psikologları Birliği (National Association of School Psychologists) (2020), koronavirüs sürecinde okul öncesi dönem çocuklarında başparmak emme, yatak ıslatma, ebeveynlere bağımlı olmak, uyku bozuklukları, iştahsızlık, karanlık korkusu, davranışlarda gerileme ve içe kapanıklık görülebileceğini belirtmiştir.

Bu çalışmadaki bulgulara göre öğretmenlerin çoğunluğu, okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı bir uygulama yapmayı planladığını ifade etmiştir. Bu bulgu, öğretmenlerin davranış sorunları bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Öğretmenlerin en çok planladığı ilk üç etkinlik “Her gün temizlik, kişisel bakım konularında özel etkinlikler”, “Ailelerle birebir görüşmek” ve “Veli toplantısı yapmak”tır. Öğretmenler, salgın hastalık doğrultusunda, temizlik ve kişisel bakımın vurgulanması gerektiğini düşünmektedirler. Bu bulgu, salgın hastalık durumuna yönelik ve doğrudan konu ile ilgilidir. Koronavirüsten korunma ile ilgili dikkat edilmesi gereken temel kurallardan biri, hijyendir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Öğretmenler, okula uyum haftası ile ilgili olarak ikinci ve üçüncü sırada ailelerle yapacakları çalışmalarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin gerek bireysel gerek grup olarak ailelerle iletişim içinde olması, çocuklar ve genel sınıf atmosferi açısından önem taşımaktadır. Tommeras ve Kjobli (2017), Amerika’da gerçekleştirdikleri çalışmada, anne-baba eğitimi ile çocukların sağlık hizmetleriyle ilgili eşitsizliğe karşı çocukların lehine avantaj sağlanabileceğini ifade

etmiştir. Dishion ve meslektaşlarının (2014) Amerika'nın farklı eyaletlerinde yaptıkları çalışmalarında, ailelere yönelik sosyal, sağlık ve eğitim konulu hizmetlerin 2-5 yaş arasındaki çocukların davranış sorunlarını azaltabildiği belirlenmiştir. Koronavirüs sürecinin ardından yüzyüze eğitim başladığında, öğretmen-çocuk ilişkisinin okula uyumu kolaylaştırabilecek faktörlerden biri olacağı düşünülmektedir. Nitekim Durmuşoğlu Saltalı ve Erbay (2020), öğretmenlerin okula uyum açısından kilit bir nokta olduğunu, çocukla güvenli bağlanma temelinde kurulacak ilişkilerin okula sevmeye ve sürece aktif katılım açısından önem taşıdığını ifade etmiştir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin korona virüs salgını ve karantina gibi meslek hayatlarında ilk kez karşılaştıkları olağanüstü bir durum sonucunda küçük çocukların okula uyum süreciyle ilgili gerçekçi değerlendirmeler yaptıkları görülmektedir. Ayrıca okula uyum haftasında önceki yıllardan farklı uygulamalara gitme yönündeki stratejileri doğrultusunda, çocukların bireysel uyumu ve genel sınıf atmosferini göz önünde bulundurdıkları söylenebilir. Öğretmenlerin aileler ile işbirliğine gitme, iletişim kurmaya yönelik planlamalarının, küçük çocukların gelişim özellikleri açısından oldukça yerinde bir strateji olduğu söylenebilir. Alan yazındaki bulgular, öğretmenlerin yeni dönemdeki okula uyum süreci ile ilgili görüşlerini, beklentilerini ve planlamalarını destekler niteliktedir. Koronavirüs süreci toplumun her kesimini farklı açılardan etkilemektedir. Öğretmenler, çocuklar ve anne-babaların bu süreçte farklı problemleri, ihtiyaçları oluşmuştur. COVID 19 sürecinde küçük çocukların okula uyum süreçlerinde yaşanabilecek zorluklarla ilgili anne-babalar ev ortamında düzenli etkinlikler yapmalıdırlar. Ayrıca anne-babanın çocuklarıyla okulun, öğretmenin ve akranların önemi üzerine konuşmalar yapmasının önemi COVID 19 süreci ile bir kez daha ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sınırlılıkları ve koronavirüsün toplumsal etkileri göz önünde bulundurulduğunda, sonraki çalışmalar ile ilgili bazı öneriler sunmak yerinde olacaktır. Konu ile ilgili sonraki çalışmalarda, daha kalabalık çalışma gruplarına ulaşmak ve farklı sosyo-ekonomik düzeylerin temsil edilmesi bulguların zenginliği açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmadaki bulguların devamı olarak gelecek eğitim öğretim döneminde çocukların okula uyum süreçlerinin farklı açılardan ortaya konulması, bu çalışmada yer alan öğretmen görüşlerinin uygulamada ne derecede yer bulduğunun ortaya konulmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Bağçeli Kahraman, P. (2020). Yaşamın ilk yıllarında okula uyumu etkileyen unsurlar (Ed. H. Gülay Ogelman). *Yaşamın İlk Yıllarında Okula Uyum* (s. 39-73). Ankara: Eğiten Kitap.
- Balkaya, İ., & Tuğrul, B. (1998). *Anaokuluna Yeni Başlayan Çocukların Okula Uyum Süreçlerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulları Yayınları, No: 2 Araştırma Serisi:2, 118.
- Birch, S. H., & Ladd, G. W. (1997). The teacher-child relationship and children's early school adjustment. *Journal of School Psychology, 34*(1), 61-79.
- Capurso, M., Dennis, J. L., Salmi, L. P., Parrino, C., & Mazzeschi, C. (2020). Empowering Children Through School Re-Entry Activities After the COVID-19 Pandemic. *Continuity in Education, 1*(1), 64-82.
- Dishion, T. J., Brennan, L. M., Shaw, D. S., McEachern, A. D., Wilson, M. N., & Jo, B. (2014). Prevention of problem behavior through annual family check-ups in early childhood: intervention effects from home to early elementary school. *Journal of Abnormal Child Psychology, 42* (3), 343-354.
- Durmuşoğlu Saltalı, N., & Erbay, F. (2020). Öğretmen çocuk ilişkisi ve okula uyum. (Ed. H. Gülay Ogelman). *Yaşamın İlk Yıllarında Okula Uyum* (s. 75-108). Ankara: Eğiten Kitap.
- Göktaş, İ., Gülay Ogelman, H., & Güngör, H. (2020). COVID-19 Sürecinde 5-6 Yaş Çocuklarının Online Eğitim İmkânlarına Yönelik Anne-Baba Görüşleri. 5. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi Tan Metin Bildiri Kitabı* (IBAD-2020), Eylül 1-2, 2020 – İstanbul, TÜRKİYE, 177-184.
- Gülay, H. (2011). 5-6 yaş grubu çocuklarda okula uyum ve akran ilişkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(36):1-10.
- Hoglund, W. L., & Leadbeater, B. J. (2004). The effects of family, school, and classroom ecologies on changes in children's social competence and emotional and behavioral problems in first grade. *Developmental Psychology, 40*, 4, 533-544.

- Human Rights Watch (2020). COVID-19 and children's rights.
<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/COVID19%20and%20Children%E2%80%99s%20Rights.pdf>.
Erişim tarihi: 03.08.2020.
- Jiao, W. Y., Wang, L. N., Liu, J., Fang, S. F., Jiao, F. Y., Pettoello-Mantovani, M., & Somekh, E. (2020). Behavioral and emotional disorders in children during the COVID-19 epidemic. *The Journal of Pediatrics*, S0022-3476(0020)30336-X. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.03.013>.
- Ladd, G. W. (1990). Having friends, keeping friends, making friends and being liked by peers in the classroom: Predictors of children's early school adjustment?, *Child Development*, 61 (4), 1081-1100.
- MEB. (2019). Okula Uyum Programı (Okul Öncesi).
http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/06120432_Okula_Uyum_ProgramY_okul_onesi_2019-2020.pdf (11.08.2020 tarihinde indirilmiştir).
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. 6. Baskı, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Orgilés, M., Morales, A., Delvecchio, E., Mazzeschi, C., & Espada, J. P. (2020). Immediate psychological effects of the COVID-19 quarantine in youth from Italy and Spain. *PsyArXiv Preprints*. DOI: <https://doi.org/10.31234/osf.io/5bpfz>.
- Önder, A., & Gülay, H. (2010). 5-6 yaş çocukları için okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Uluslararası Online Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 204-224.
- Pianta, R. C. (1997). Adult-child relationship processes and early schooling. *Early Education and Development*, 8 (1), 11-26.
- Rimm-Kaufman, S., Pianta, R. C. & Cox, M. J. (1999). Patterns of family- school contact in preschool and kindergarten. *School Psychology Review*, 28(3), 426-438.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2020). Yeni Koronavirüs Kitapçığı.
https://COVID19bilgi.saglik.gov.tr/depo/Kitapcik/COVID19_YENI_KORONAVIRUS_HASTALIGI_KITAPCIK_A6.pdf. Erişim tarihi: 03.08.2020.
- Tommeras, T., & Kjobli, J. (2017). Family resources and effects on child behavior problem interventions: a cumulative risk approach. *Journal of Child and Family Studies*, 26 (10), 2636-2947.
- Ulusal Okul Psikologları Birliği (National Association of School Psychologists) (2020), *Helping Children Cope With Changes Resulting From COVID-19*. <https://www.nasponline.org/resources-and-publications/resources-and-podcasts/school-climate-safety-and-crisis/health-crisis-resources/helping-children-cope-with-changes-resulting-from-covid-19>. Erişim tarihi: 03.08.2020.
- UNICEF, (2020). *Supporting Your Child's Mental Health as They Return to School During COVID-19*.
<https://www.unicef.org/coronavirus/supporting-your-childs-mental-health-during-covid-19-school-return>. Erişim tarihi: 03.08.2020.
- Üstün, Ç., & Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 Pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: Bir değerlendirme çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(Special Issue on COVID 19), 142-153.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

EXTENDED ABSTRACT

Children who started pre-school education in 2019-2020 academic year went through a process of adaptation to school in the beginning. Later, together with the emergence of coronavirus (COVID-19) outbreak, which has been influential all over the world, education was suspended at schools in Turkey as well starting from March 16, 2020. In this process, students at primary, secondary and high school levels were provided with online lessons on each weekday through Education Information Network (EIN), which was established by the Ministry of National Education. A regular education practice for pre-school children could not be carried out within the scope of EIN. Therefore, there are children who received online education during the coronavirus (COVID-19) pandemic as well as the ones who didn't receive any. The design and content of the education provided were also determined by the teachers providing the lessons. It is believed that children's being away from their peers, teachers and school atmosphere for a long time may cause them to experience new adaptation problems on their return to school. Considering the social-affective processes that affect children's adaptation to school, it is claimed that this tough process may cause a student who didn't experience any problems with adapting to the school at the beginning of the education period to suffer school re-adaptation problems. It is essential to predetermine the problems that are likely to be experienced in the new period so as to reduce the negativities to be encountered by the preschool children who have been away from face-to-

face education for a long time. Accordingly, in the present study, it was aimed to investigate the preschool teachers' views about the school adaptation process in the fall term of the 2020-2021 academic year. The sub-problems of the study are listed below: 1. What are the teachers' views regarding the effect of COVID-19 on the school adaptation process in the new term? 2. What are the teachers' views regarding the reasons of the positive and negative effects of COVID-19 on school adaptation? 3. What are the teachers' views regarding the behavioural problems that can be encountered in children? 4. What are the teachers' views regarding the behavioural problems that can create difficulty for children to adapt to school? 5. What are the teachers' views about applying a different practice in the school adaptation week? 6. What are the teachers' views about the practices they plan during the school adaptation week? Descriptive analysis, a qualitative research method, was used in this study, which was conducted to unearth the preschool teachers' views about the adaptation process of children in the new period following the interruption of the face-to-face education due to the COVID-19 process. In descriptive analysis, while the data obtained can be organized according to the predetermined themes in the questions used in the study, they can also be summarised by considering the research questions only (Yıldırım & Şimşek, 2016). The sample of the study consisted of 190 teachers who teach 60-72 months old children in pre-school education classes affiliated with various institutions. The data of the study were collected through the interview form designed by the researchers. There exist a total of 15 questions in the interview form. The first nine questions of the interview form were created to determine the demographic information of the participants. There are also six questions in the form to determine the teachers' views regarding the effects of COVID-19 on the school adaptation process. In order to perform a valid and reliable measurement in the study, the form prepared by the researchers was presented to three field experts, and their opinions about the form were obtained. The form was finalized by evaluating the feedback from the experts. During the data collection process, the Google Form program was utilised. The form created through the Google Form program was sent to the participants electronically to be filled in by the teachers in the summer period of the 2019-2020 academic year, in which the spring term underwent the COVID-19 process, before the new term began. According to the results of the study, most of the teachers believed that the COVID-19 process will have negative effects on children's adaptation process to school. Most of the teachers stated that behavioural problems can be observed in children during the adaptation process to school. The teachers maintained that the behavioural problems that may create the biggest difficulty in adapting to school in the new period may be peer relations problems, not obeying the rules, constantly talking about COVID-19 or any disease, having shorter attention span, forgetting the information taught in the previous period, and showing excessive cleaning behaviours. The results also revealed that different from the previous years, during the adaptation week, the teachers plan to organize special activities on cleaning and personal care with children, to have one-to-one meetings with parents, to reduce the length of time children stay at school, and to make children often play games in the schoolyard. In line with the findings of the study, it is observed that the preschool education teachers made realistic evaluations about young children's adaptation process as a result of an extraordinary situation namely the coronavirus epidemic and quarantine that they encountered for the first time in their professional lives. In addition, it can be stated that they take into account the children's individual adaptation as well as the general classroom atmosphere, in accordance with their strategies to apply different practices during the school adaptation week from the previous years. It can be said that teachers' having planning to establish cooperation and communication with families is a very appropriate strategy for the developmental characteristics of young children. The coronavirus process is affecting every segment of the society from different aspects. Teachers, children and parents have suffered from different problems and needs in this process. Considering the limitations of the study and the societal effects of the coronavirus, it would be appropriate to provide some suggestions for future studies. In following studies on the subject, reaching larger samples and representing different socio-economic levels is of great importance in terms of the richness of the findings. As a follow-up of the findings of this study, revealing the adaptation processes of children to school in the next education period from different perspectives will allow for indicating the extent to which the teachers' views in this study are in practice.